

SZERKESZTŐI JEGYZET

Ahogy a döntés megszületett, hogy nyári számunk kivételesen tematikus lesz (a beérkező kéziratok kezdtek szervezkedésbe), a táborokról fog szólni, a mindennapi tábori élményvilág sokféleségétől a tábor pedagógiai elméletéig, meg olyasmikről, melyek valahol egy iskola és tábor, a becsöngetéses, a programozott tanulás és az önkéntelen tanulás, a kötelesség és a szabadság közötti sávban vannak valahol, fogékonyabb lettem minden olyasfélre, ami híradás ebből a világból. Igen, ebből a „világból”, mert az anyaggyűjtés, a szerkesztés hónapjait lezárva arra jutottam, hogy a táborozó Magyarország tulajdonképpen egy alternatív Magyarország. Akárhány olyan tábor szerveződik nyaranként, mely nem pusztán egy-két hét kikapcsolódás, pihenés, hanem egy másik élet, melynek súlya, tartalma, méltósága, saját története, sorsa van. És az a szabadság, amelyet a táborban játszanak, s játéknak vélünk, valójában épp az, ami-ben amúgy hiányt szenvedünk táboron kívüli életünkben.

Táborokat említenék példaként, melyekről nem esik szó a lapban. Először Cseh Tamás és társai bakonyi indián táborát a hatvanas évek elejéről, amelyik ezerféle szabályt önként elfogadva lehetett a szabadság kis szigete: „Ha egyedül kellett dönteniük, arra gondoltak, mit tenne Két Nyíl.” (Mit tenne az öreg indián, az egykori „harcifőnök”, az ifjú lakota indiánok tanítója.) Így szól Cseh Tamás tábori gyöke-*rű, Hadiösvény* című indiánregényének egyik tétele. Az idegen és szerethetetlen világból való fájdalmas és végleges kiábrándulás költői, tábori feloldásaként, menekülésként, szabadulásként. Lázadás a hűség jegyében. Furcsa és remek '68-as tett (és örökség) ez.

Cseh Tamás hetvenöt éves lenne az idén, világfájdalma nem múló fájdalom, '68 mozgalmi félévszázada remegtették meg az önelégült világot, pedagógiai konzekvenciáival sok elemében ma is adósak vagyunk.

Egy másik táborral, Börcsök Enikő és Tóth József Becsvölgyei Színjászó és Képzőművész Táborával *A gyevi bíró* című 2014-es, véletlenül a kezembe került DVD révén ismerkedtem meg. A színész nő és társa egy kis zalai falu gyermekeinek szervez táborát évek óta, lényegében a helyiek közakadozásából teremtve meg annak anyagi-tárgyi feltételeit, hogy a személyi méltóság és a világismeret tekintetében a gyerekek segítségére legyenek, hogy legyen bátorságuk majd az efféle mondatokat megtagadni: „Piroska engem szeret a legjobban, kivéve a gyevi bírót.”, és aztán kimondani: „Gyevi emberséges népét szívébe fogadja a király, kivéve a gyevi bírót.”

A Börcsök Enikőről való tájékozódás egy másik tábor felé is elvezetett, mert ő, mint a Transzplantációs Alapítvány a Megújított Életekért kuratóriumi tagja támogatja a szervező váró és szervátültetett gyerekek nyári táborát, melynek bizonyára elfogadható, hiteles jelmondata lehetne a súlyos és krónikus betegségben szenvedő gyerekek Bátor Táboráé is: „Az orvosok az életemet adták vissza, a Bátor Tábor az életkedvemet! (Dóri, egy táborozónk)”. A kulcsszó az élményterápia itt is, ott is. Ami a tábor orvosi műszava is lehetne. S mint tudjuk, az életkedv életmentő lehet, nemcsak betegeknek, hanem depressziós kis és nagyközösségeknek is.

Nincs hely, így hát csak néhány szóval idézhetem a gyulai Át-járás táborát, mely

fogyatékkal élő gyerekeket fogad, a Van Helyed! Alapítvány nyári táborát, ahol az őzdi cigány gyerekek saját államot alapítottak, az AKG-s nomád táborát, ahol egykor az iskola lelki titkaira bukkantam, a Süni természetismereti táborát, abban a változatában, ahogy egy fiatalember mesélt róla mint életre szóló elkötelezettségéről, az Erdei Vándortáborok 150000 kilométerét. Talán a 36. nyári közösségi-családi félnomád táborunkat, ahol felnőttek a gyermekeink, és immár megjelentek az unokáink. Vagy azt az ökofaluban kiépített táborhelyet (erdei iskola!!!), ahol nem látam gyerekeket, mert az Erzsébet-táborok új, nagy rendszerében nem jutott rá figyelem, támogatás. Holott azért épült, hogy a természetről és egyúttal az emberi természetről való gondolkodás megújításának (renoválásának) a műhelye legyen. (Minél több említés van itt táborokról, annál tete-mesebbre duzzadhat az említetlenek miatti jogos neheztelés.)

A nagy állami táborozási programok fontosak, az egykori úttörőtábor is lehetett olyan remek, mint a valahai cserkészeké, ahogy a megújuló cserkész tábor is lecsúsz-

hatott a rossz úttörőtáborok színvonalára. Az Erzsébet-tábor mindazt ígéri, ami a táborban jó lehet, sőt, elvárja, mert az Erzsébet tábor elszámolásköteles. Vagyis egy héten legalább egyszer kell „hagyományt őrizni”, „közösséget építeni” stb. Ez a kötelezettség azonban veszedelmesen közel esik a tábori világ lelkét jelentő szabadság korlátozásához. Kellene majd erről is számadást készíteni.

A hátoldalon a '68-as diáklázadás egyik szép alternatívájának tekinthető, 50 évvel ezelőtt, olasz egyetemista diákok alapította Sant'Egidio közösséget mutatjuk be. A kilépés az iskola falai közül – akár a jó táborok révén –, annyira fontos lehet, hogy megvált(oztat)hatja magát az iskolát is.

Ez a jegyzet egyúttal (nyugdíjba lépés miatti) búcsúm is a lap szerkesztésétől. Azt remélem, hogy olykor talán sikerült – szerzőink révén – egy szabadszellemű pedagógustábor hangulatát felidézni.

2018. október 28.

Takács Géza

A Tanulmányok rovatba érkező írásokat lektoráltatjuk. A közlési feltételekre és a publikációs stílusra vonatkozó útmutatás, valamint a bírálati adatlap a lektorálás szempontjaival elérhető a honlapunkon: <https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle>.

élet és iskola, élet-iskola, életiskola, iskola és élet, iskola-élet, iskolaélet

Minden megváltozhat!

Szeptemberben 50. születésnapját ünnepelte a Sant'Egidio közösség

1968 a forrongás ideje volt a világban és az Egyházban. A fiatalok változást akartak, és főszerepre vágytak. „Hatalmat a képzeletnek!”, „Legyetek realisták: követeljétek a lehetetlent!” – ilyen és ehhez hasonló jelszavak jelentek meg Párizs, majd Milánó, Berlin, London utcáin, falakon, transzparensen. A fiatalok merészek voltak, és lázadtak az intézmények és a hagyományok ellen: az állam, az iskola, a család, az Egyház ellen. Nem tetszett nekik a világ úgy, ahogy volt, és hirtelen nem elégedtek meg azzal, hogy majd a szüleik megoldják – hisz láthatólag nem oldották meg az igazságtalanság, a háborúk, az elnyomás, a szegénység helyzetét. A szabadság iránti vágy a vasfüggöny mögé is beszivárgott: gondoljunk a prágai tavasz eseményeire abban az évben. Az Egyházban pedig a II. vatikáni zsinat utáni útkeresés zajlott. Rómában eközben Andrea Riccardi kicsiny, személyes javaslatot tett néhány barátjának: iskola után jöjjünk össze, olvassuk együtt a Bibliát, és nézzük meg, mit mond nekünk a modern nagyvárosról, és mit kér tőlünk. A kérdést úgy válaszolták meg, hogy elkezdtek a szegényekkel barátkozni: Róma egyik eldugott, vagy inkább a nyilvánosság elől elrejtett nyomornegyedében, a Cinodromóban kezdtek el szegény gyerekekkel barátkozni, nekik segíteni. Tizen-nyolc évesek voltak ekkor. Andrea később látta, hogy az 1968-as merészség, neki-buzdulás kifulladás, ellaposodik, más esetekben ideológiává, még rosszabb esetben erőszakká korszakosul. Akkor megértette azt, amit a nagy francia ortodox teológus, Olivier Clément így fogalmaz meg: az igazi forradalom nem a struktúrákban, hanem a szívekben zajlik le. Egyedül ez változtatja meg a világot, és ez is csak akkor, ha magunkon kezdjük a változást. De hogyan? Az Úr Jézus szava szól szívünkhöz, és ha megnyílunk előtte, akkor arra ösztönöz, hogy kilépjünk, és elinduljunk testvéreink, különösen a legkisebbek, legelhagyatottabbak felé egónk, intézményeink, hagyományaink falai mögül. Ez a kilépésben, a folytonos kivonulásban lévő Egyház, amelyről Ferenc pápa kezdettől fogva beszél. A velük való barátság változtatja meg a szívünket és a világot, teremt békét. Minden Sant'Egidio közösség kezdete ez. Találkozás az Isten szavával, majd találkozás a szegényekkel: ma már a világ több mint hetven országában vannak Sant'Egidio közösségek.

Részlet az évfordulás beszélgetésből. Szöke Pétert, a budapesti közösség vezetőjét kérdezte a közösség történetéről Thullner Zsuzsa, a Magyar Kurír újságírója.

([https://www.magyarkurir.hu/hirek/minden-megvaltozhat-50-szuletesnapjat-unnepeli-sant-egidio-kozosseg#lightbox\[g90623'\]/3/](https://www.magyarkurir.hu/hirek/minden-megvaltozhat-50-szuletesnapjat-unnepeli-sant-egidio-kozosseg#lightbox[g90623']/3/))

MAGYAR
PEDAGÓGIAI
TÁRSASÁG